

Projektą finansuoja:

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Koordinuojantysis
partneris:

Partneriai:

EESTI ORNITOLOOGIAÜHING

**„Mažosios žąsies svarbiausių teritorijų tinklo
apsauga prisitaikant prie klimato kaitos“
(LIFE LWfG CLIMATE) Nr. LIFE 19 NAT/LT/000898
projekto apžvalga**

Lietuvos ornitologų draugijos narių visuotinis susirinkimas,
2024 m. balandžio 20 d.

Pagrindinis siekis - prisidėti prie tarptautinio ilgalaikio tikslo atkurti mažųjų žąsų Fenoskandijos populiaciją

Svarbiausi uždaviniai:

- Švelninti klimato kaitos poveikį didinant laikino sustojimo vietų ES tinklo atsparumą
- Prisidėti prie svarbių migracijai teritorijų tinklo efektyvumo didinimo ir plėtros
- Užtikrinti ilgalaikių išsaugojimo veiksmų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu
- Prisidėti prie mažosios žąsies ir kt. migruojančių vandens paukščių išsaugojimo iniciatyvų
- Prisidėti prie palankios ūkininkavimo praktikos diegimo žąsų laikino sustojimo vietose
- Skleisti informaciją apie rūšies išsaugojimo būtinybę vietiniu ir tarptautiniu lygmeniu

Mr. Blue pagrindiniai migracijos keliai

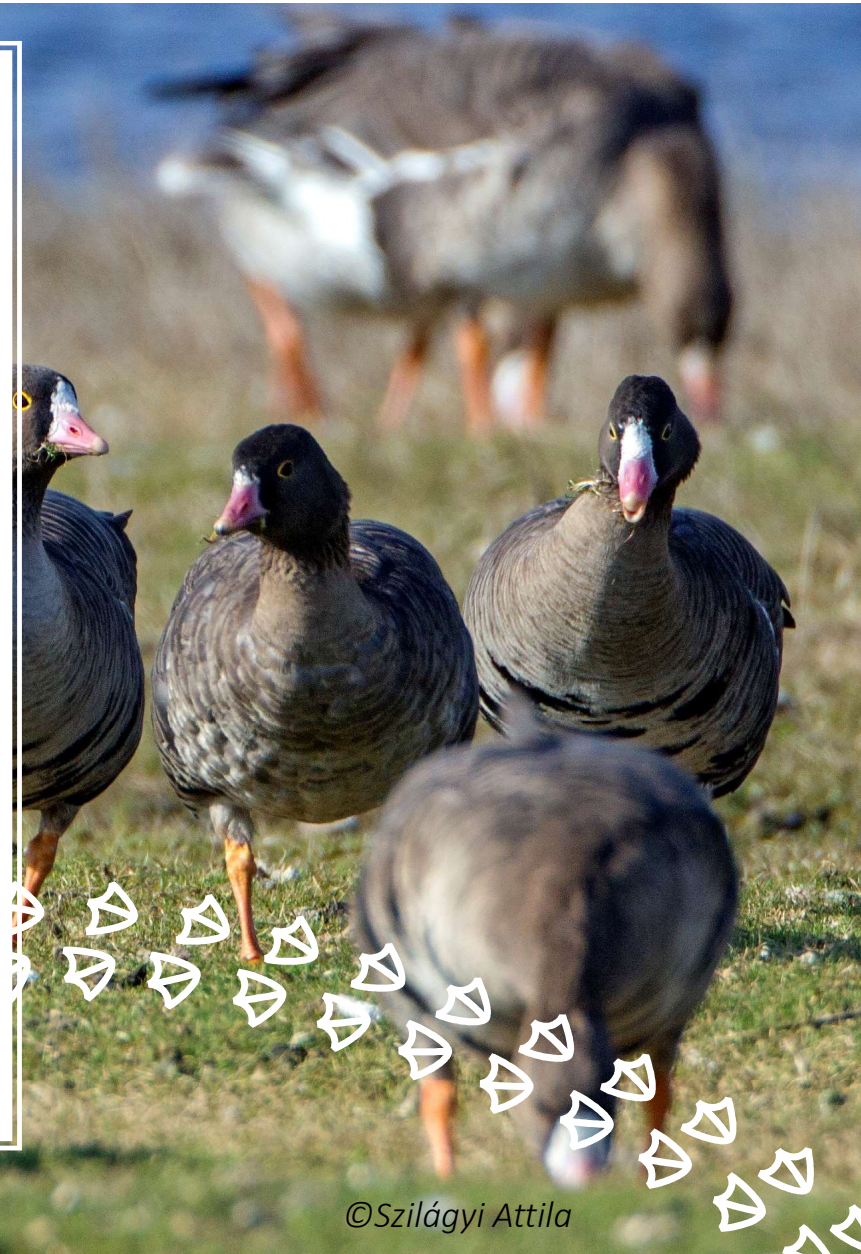
16 projekto teritorijų

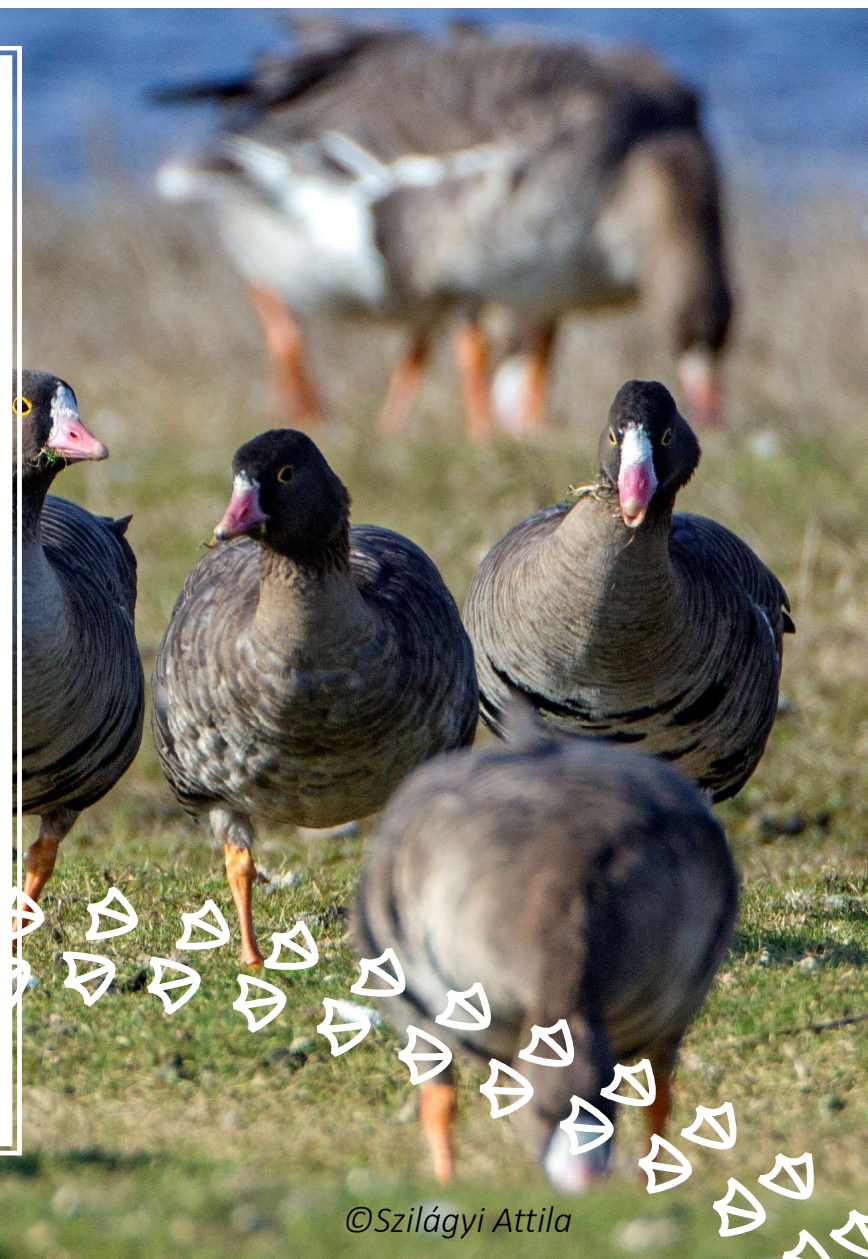
- LOD
- WWF
- Ορνιθολογική
HELLENIC ORNITHOLOGICAL SOCIETY
- UNIVERSITY
OF OULU
- HUNGARORAGYI NEMZETI TÁRSASÁG
- EESTI ORNITOLOOGIAÜHING
- METSÄHALLITUS
- NECCA
Natural Environment and
Climate Change Agency

**Projektu tikimasi prisidėti prie mažųjų žąsų
Fenoskandijos populiacijos išsaugojimo šių
kompleksinių priemonių dėka:**

- Įvertintos 20 teritorijų, ypač svarbių mažųjų žąsų populiacijai, ir parengtos rekomendacijos jų apsaugai, atsižvelgiant į klimato kaitos poveikį
- Atkurti 466,2 ha žiemaviečių ir laikino sustojimo vietų 5 PAST Vengrijoje, Lietuvoje ir Graikijoje
- Mažųjų žąsų perimviečių paieška aplinkos DNR žymeklių ir kitų priemonių dėka 9 PAST Suomijoje
- Saugomų rūšių sąrašas 2 PAST Lietuvoje papildytas tiksline rūšimi – mažąja žąsimi
- Patvirtinti nauji mažosios žąsies rūšies apsaugos planai Lietuvoje ir Vengrijoje
- Išplėstos Senrusnės/Senemunės ežerų PAST ribos

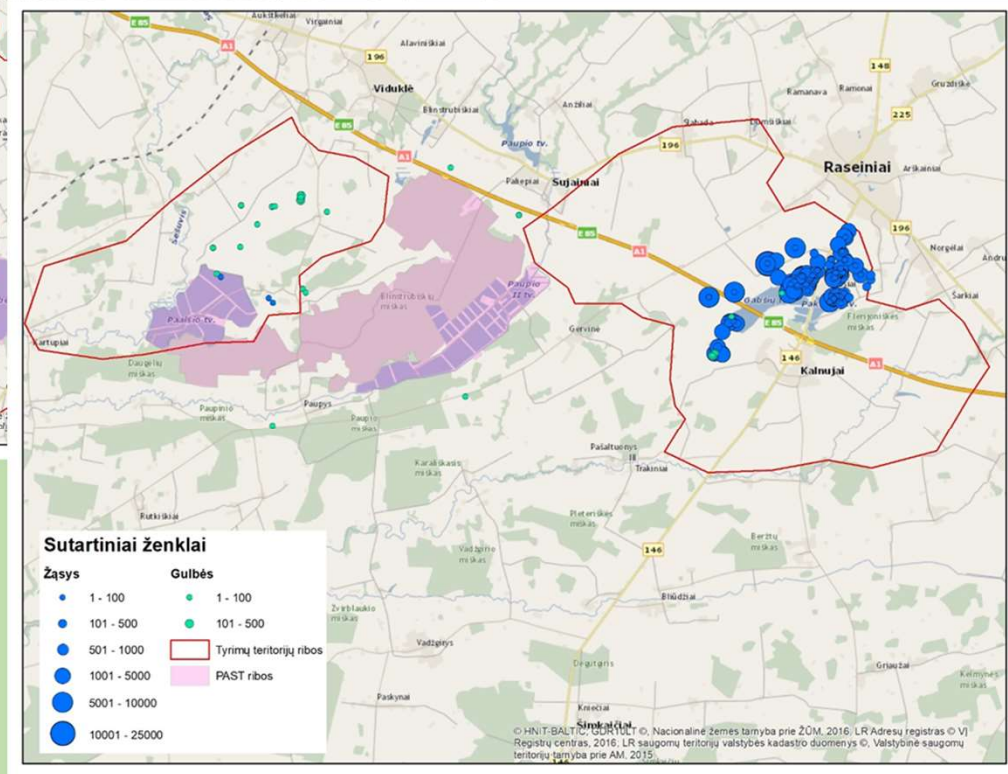
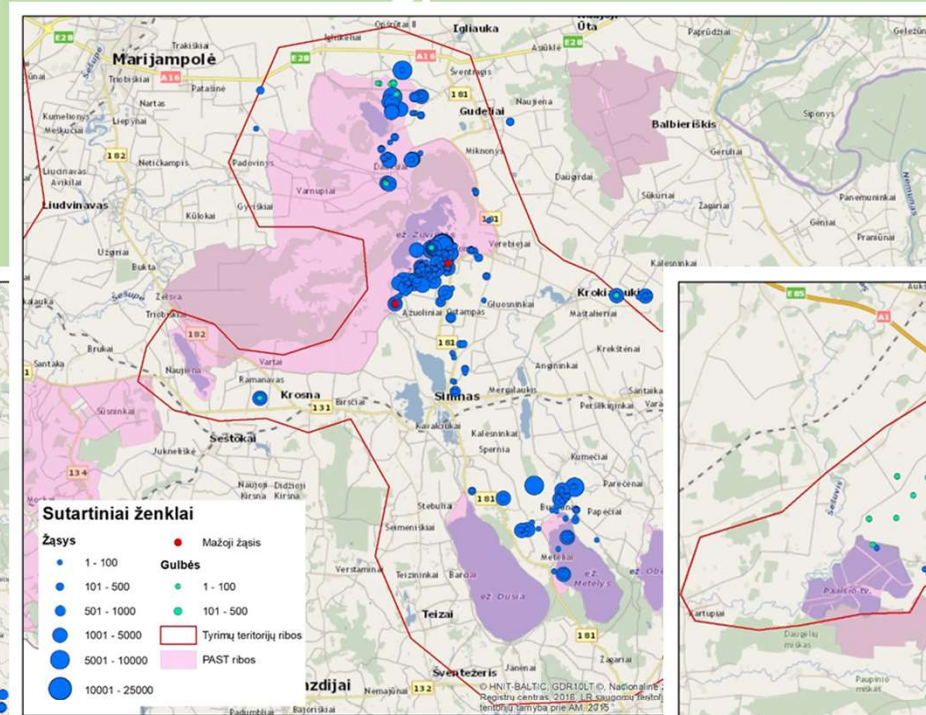
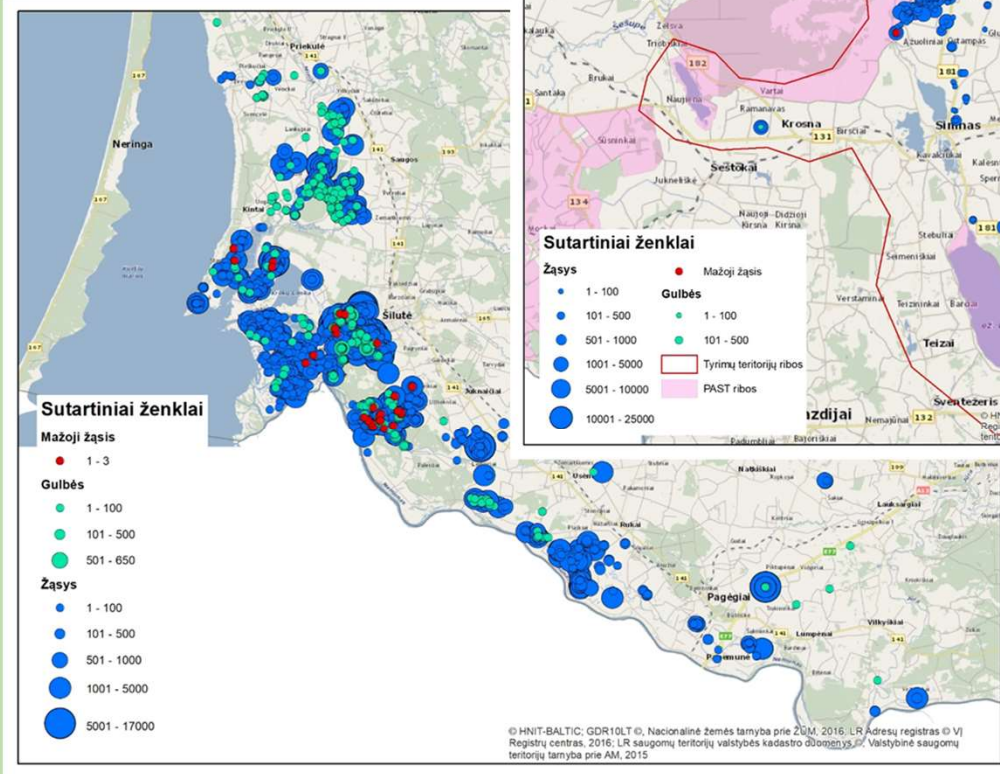
- Suformuotos naujos stebėtojų komandos 4-5 šalyse
- Įvertintas žąsų daromas poveikis žemės ūkio naudmenoms ir parengtos rekomendacijos palankiam ūkininkavimui žąsų laikino sustojimo vietose
- Parengtas tvaraus turizmo planas ir įgyvendinta plati visuomenės informavimo kampanija Evro deltoje Graikijoje
- Parengta ir įgyvendinta ekologinio švietimo programa Vengrijos Hortobadžio nacionalinio parko švietimo įstaigoms
- Organizuoti renginiai įvairioms visuomenės grupėms (medžiotojams, ūkininkams, vietos verslų savininkams ir pan.), įtraukiant ne mažiau kaip 2 000 žmonių
- 700 000 žmonių projekto šalyse informuoti apie mažųjų žąsų apsaugos svarbą ir projekto veiklas

Parengiamosios veiklos

- Gauti leidimai, parengti techniniai planavimo dokumentai teritorijų tvarkymui Lietuvoje ir Vengrijoje, rengiami Graikijoje, įvertinti žemėnaudos pokyčiai mažųjų žąsų sustojimo vietose Estijoje, parengtas rūšies apsaugos veiksmų plano projektas Lietuvoje
- 2021-2023 m. pavasarinės migracijos metu vykdyti stebėjimai mažųjų žąsų sustojimo vietose Lietuvoje
- Parengta migruojančių žąsų daromos žalos vertinimo metodika (LT)
- Atlikta mažųjų žąsų perimviečių paieška aDNR žymeklių metodu Laplandijoje
- Pradėtas klimato kaitos poveikio mažųjų žąsų populiacijai reikšmingiausioms teritorijoms vertinimas

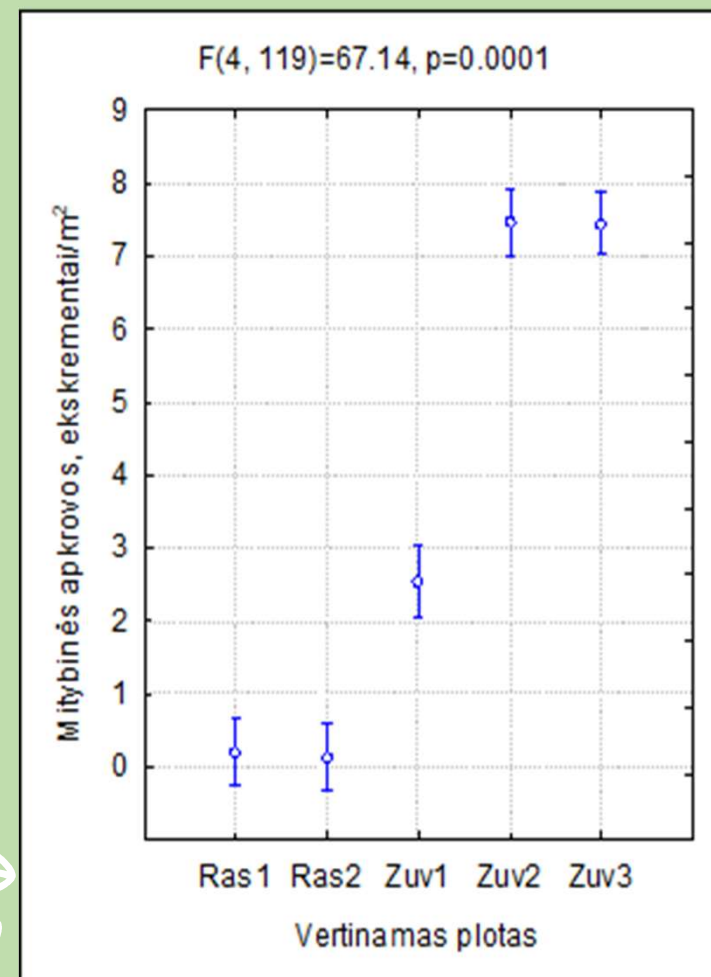
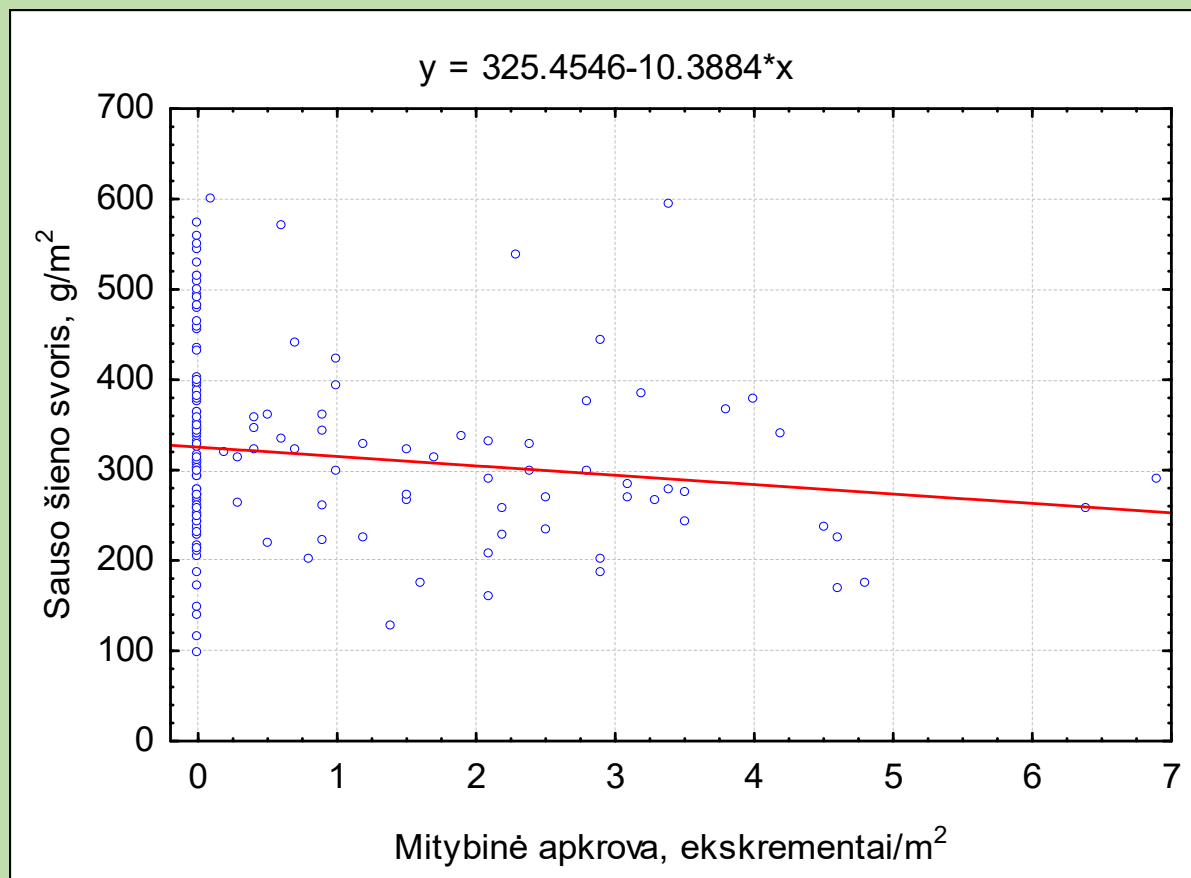

Mažosios žąsys aptiktos Nemuno deltos ir Žuvinto regionuose, 2022 m.

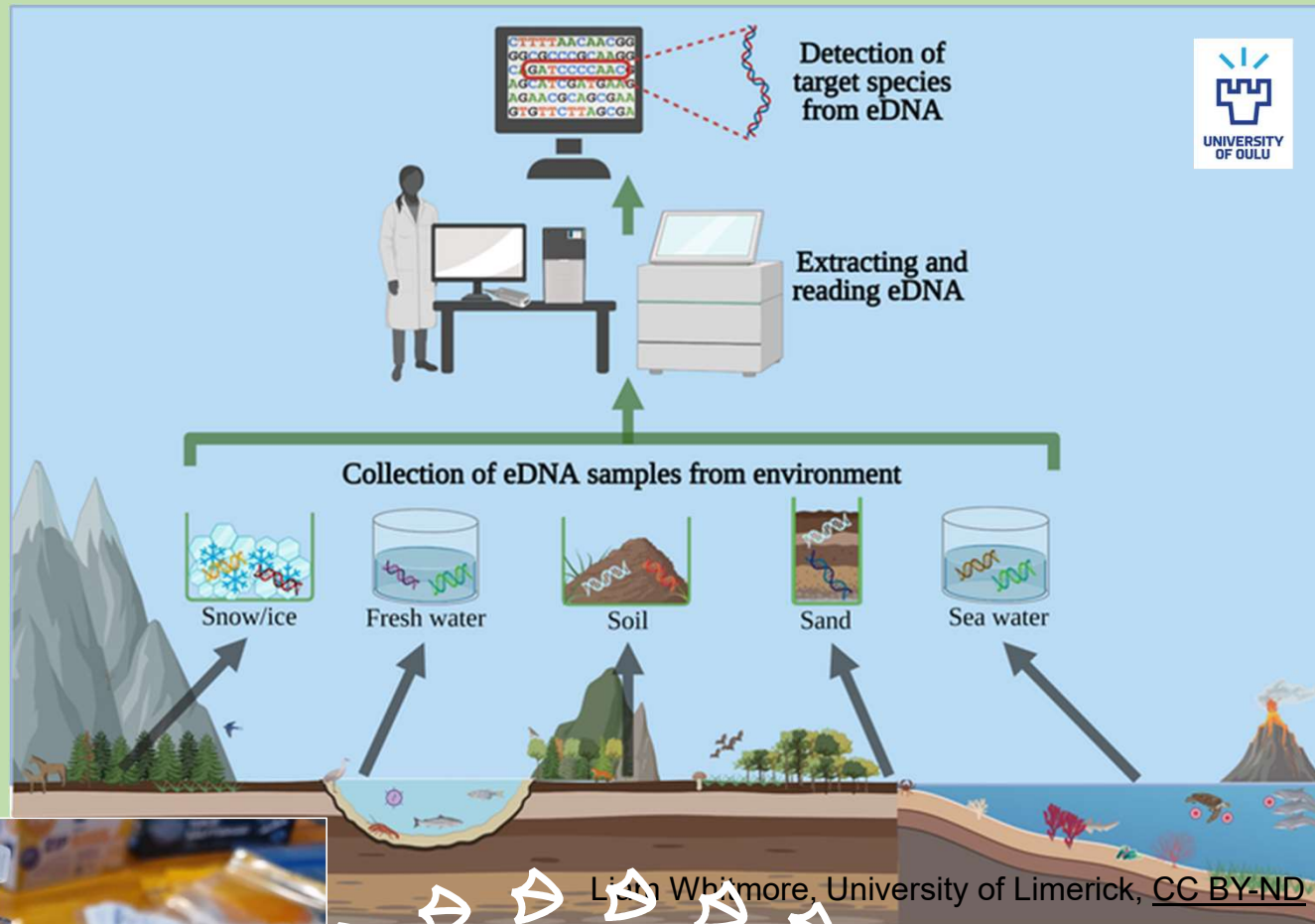
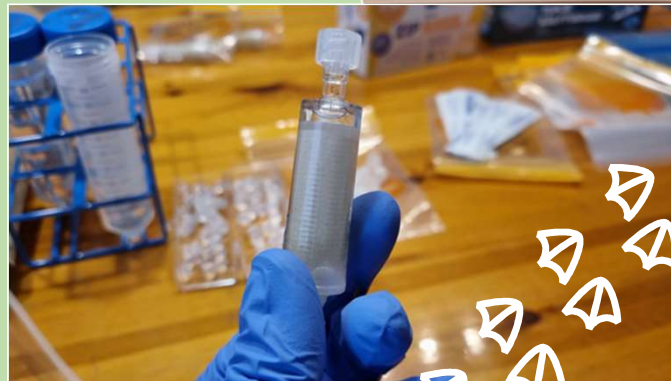
Galimos migruojančių žąsų daromos žalos vertinimo teritorijos ir procesas

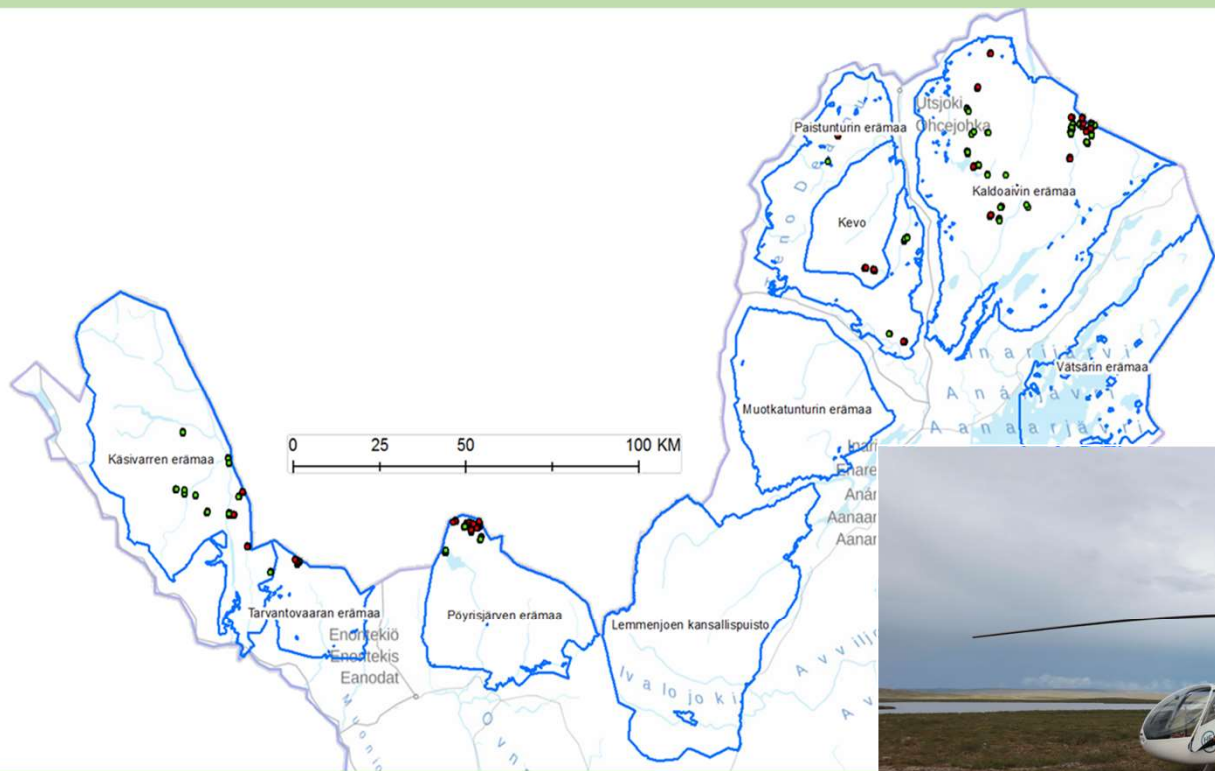

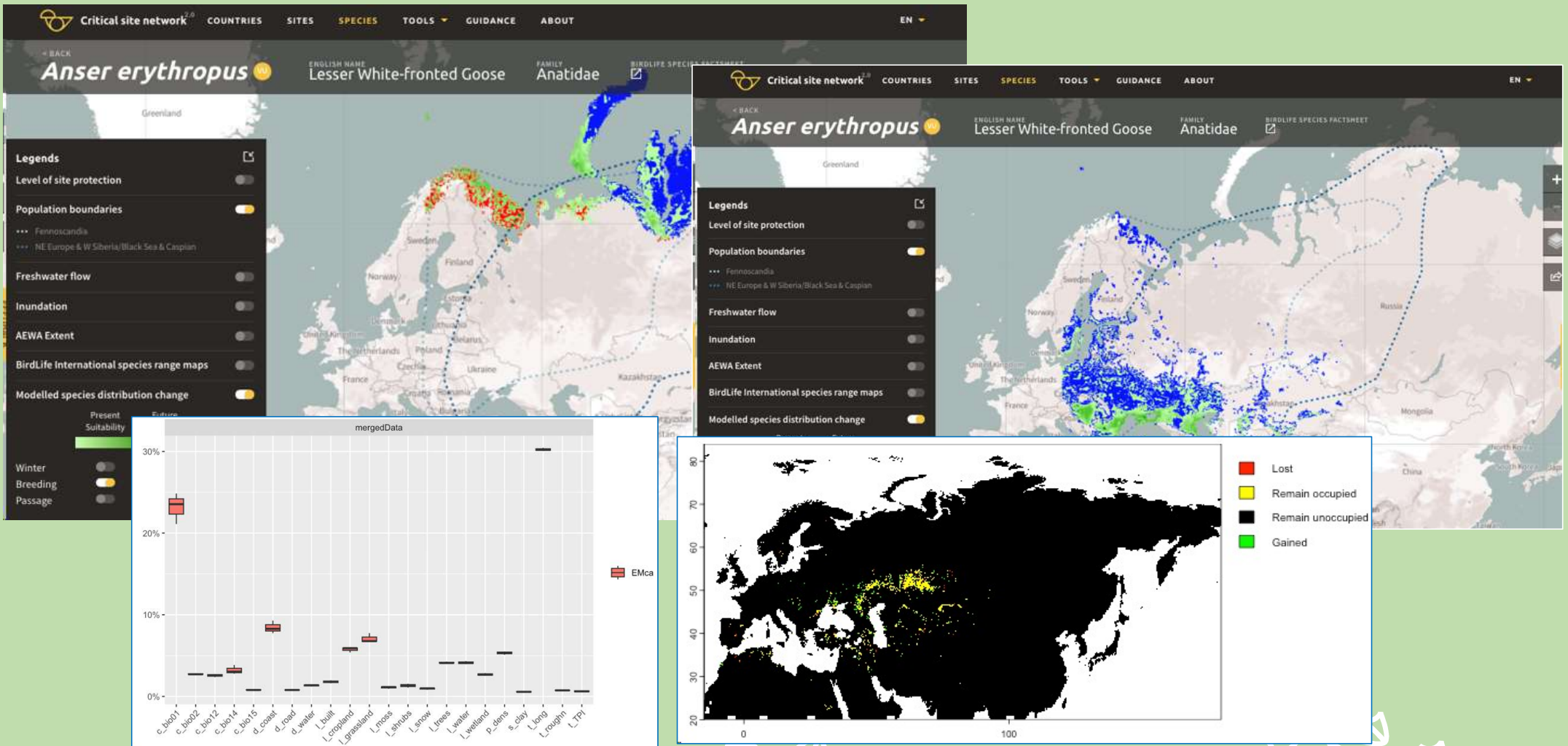
Galimos žalos vertinimo rezultatai – tikėtina, kad aukščiausia žąsų mitybinė apkrova šienaujамų pievų derlių gali tesumažinti 5,2 proc., žieminių kviečių - iki 9,4 proc.

Aplinkos DNR (*environmental DNA, eDNA*) – DNR ėminys, paimtas ne iš organizmo, o iš jį supančios aplinkos (vandens, dirvožemio, nuosėdų, nuokritų, oro), pvz., odos ląstelės, ekskrementai, plaukai ir plunksnos, žuvusių gyvūnų liekanos ir pan.

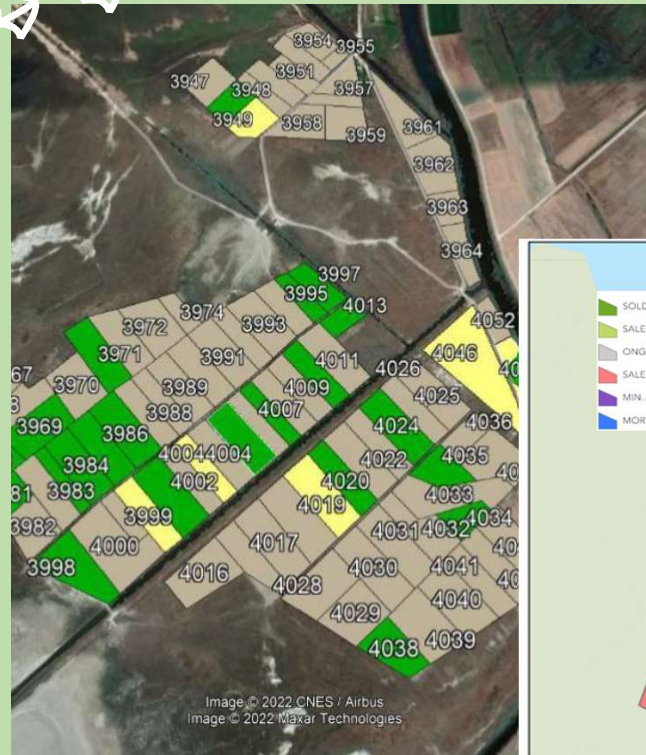
aDNR vandens ėminiai 2021-2022 m. surinkti iš 121 ežero istorinėse ir potencialiose mažųjų žąsų perėjimo vietose Laplandijoje. Analizuojant mėginius, kol kas būtent mažųjų žąsų DNR neaptikta. Ekspedicinės paieškos bus tęsiamos ir 2024.

Duomenų ir prognozuojamųjų kintamųjų identifikavimas ir pirmieji klimato kaitos poveikio modeliavimo reikšmingiausioms mažųjų žąsų populiacijai teritorijoms rezultatai

Žemės sklypų įsigijimas Evro deltoje (GR)

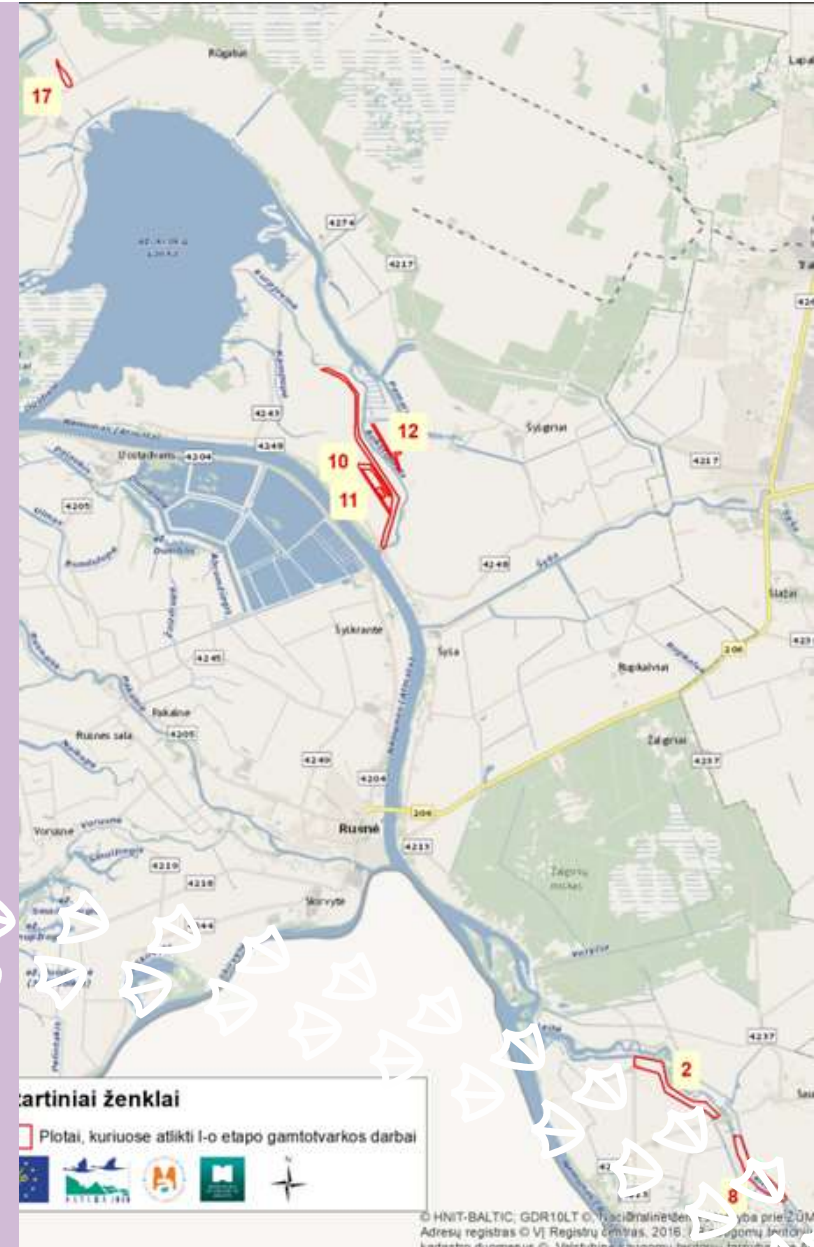
- Identifikuoti visi numatytų išpirkti projekto reikmėms sklypų Evro deltoje savininkai
- Iš planuojamų išpirkti 96 sklypų (66 ha) 49 sklypai (31,6 ha) jau įsigyti HOS
- Pateikta paraiška Graikijos Žemės ūkio ministerijai dėl leidimo įgyvendinti gamtotvarkos priemones papildomuose 44 ha

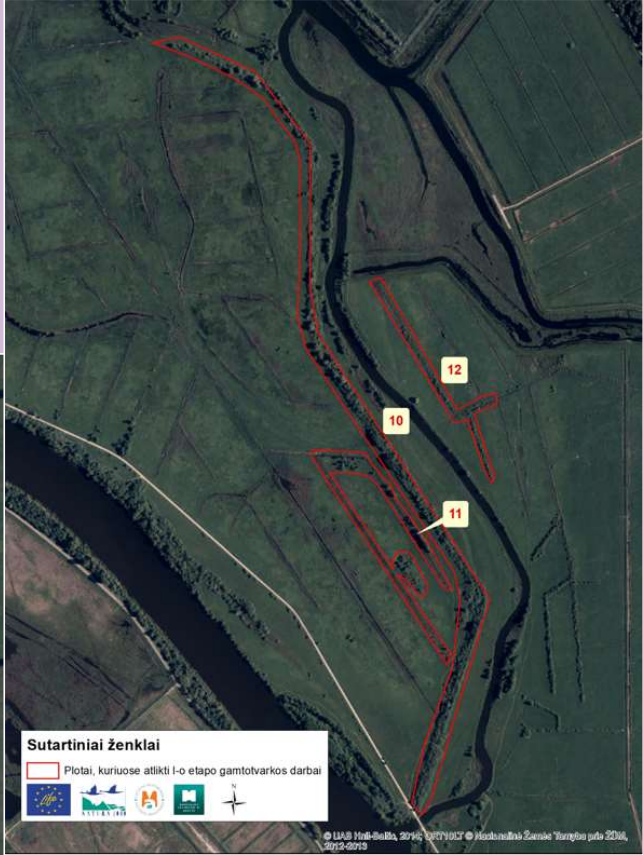
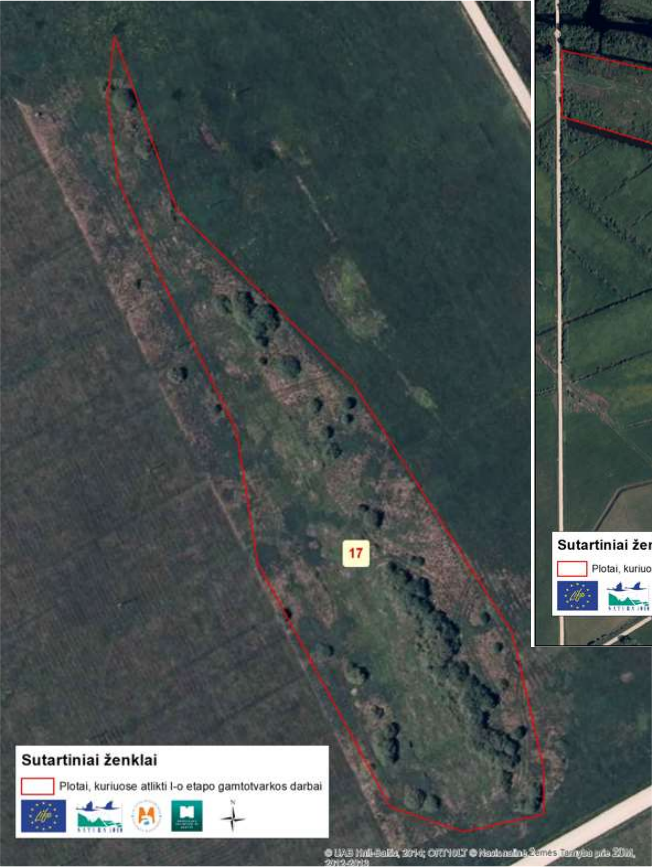
Praktinės gamtosaugos veiklos

Mažosios žąsies laikino sustojimo vietų atkūrimas:

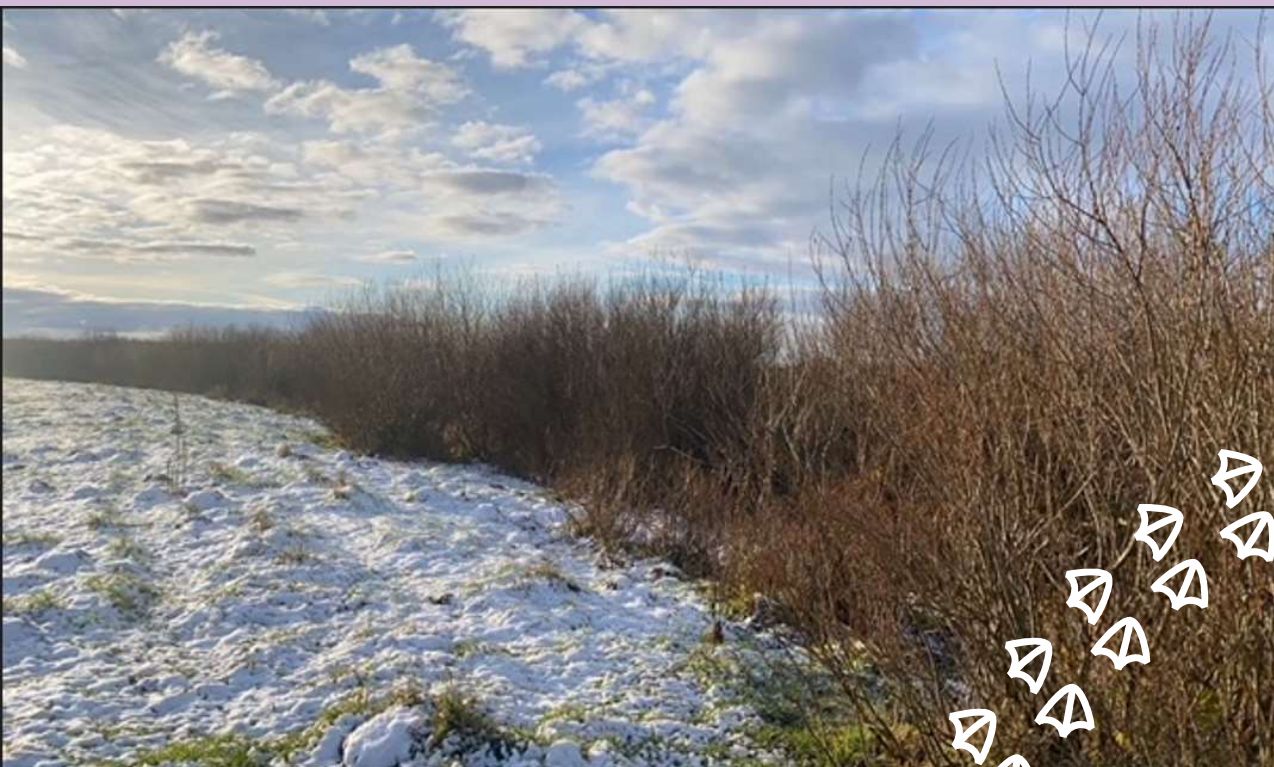
- Sumedėjusi ir kita aukštoji augalija iškiršta ir išvežta beveik 130 ha teritorijoje numatytuose Senrusnės/Sennemunės ir Nemuno deltos plotuose (33,5 ha, arba 35% didesniame plote, nei numatyta)
- Hortobadžio (HU) nacionaliniame parke vykdoma teritorijų būklės priežiūra vandens lygio reguliavimo ir valdomo nuganymo priemonėmis, atlikti buveinių matavimai busimos gamtotvarkos priemonėms 304 ha plote, tinkama buveinių būklė jau atkurta 199 ha plote

Gamtotvarkos darbų teritorijos Lietuvoje

Prieš ir po

Prieš ir po

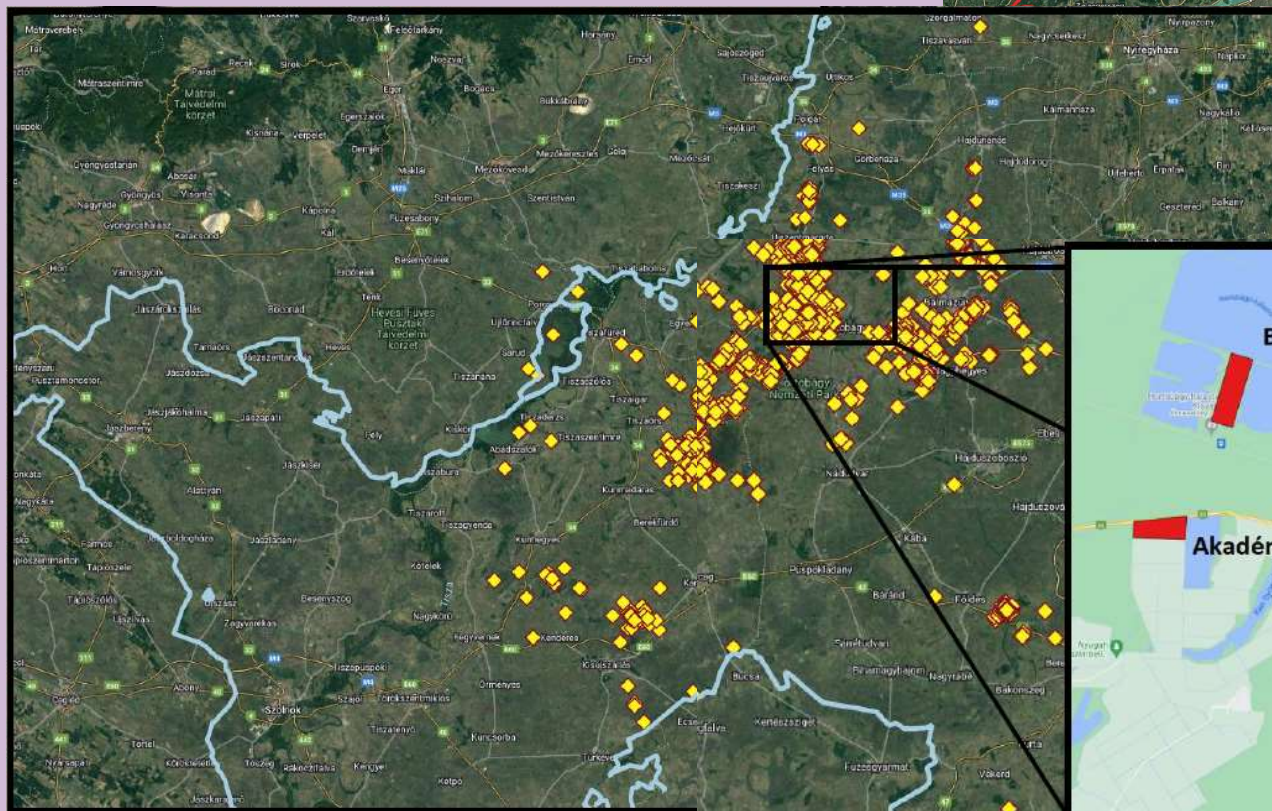
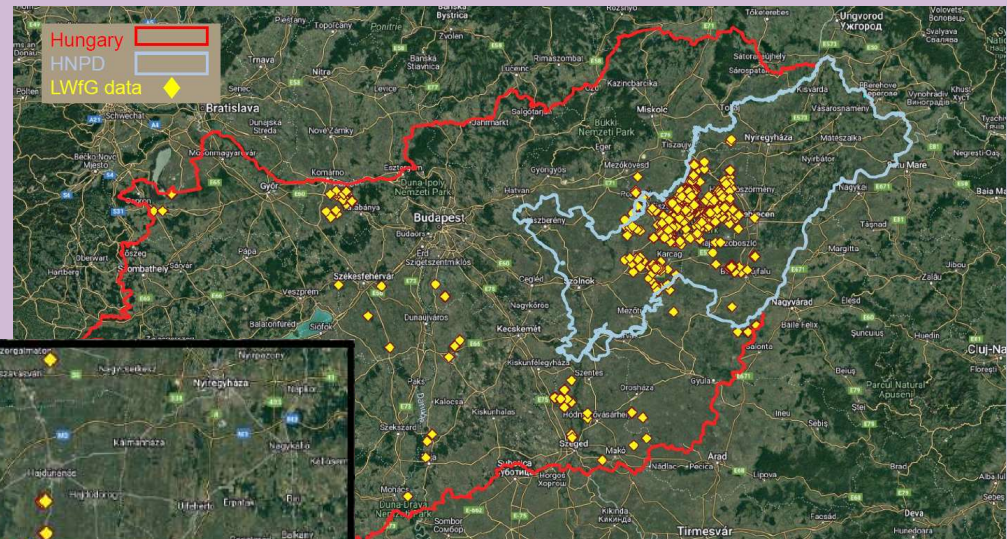
... ir po

... ir po

Gamtotvarkos darbu teritorijos Vengrijoje

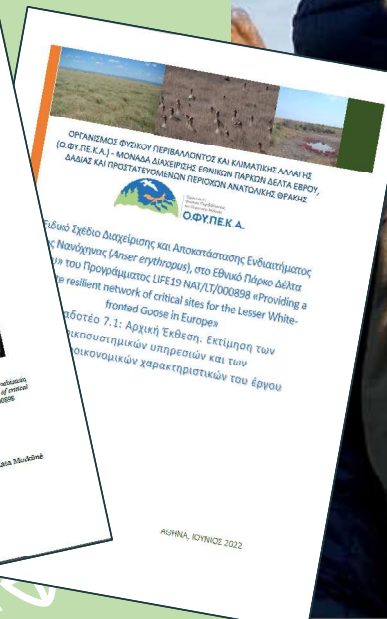
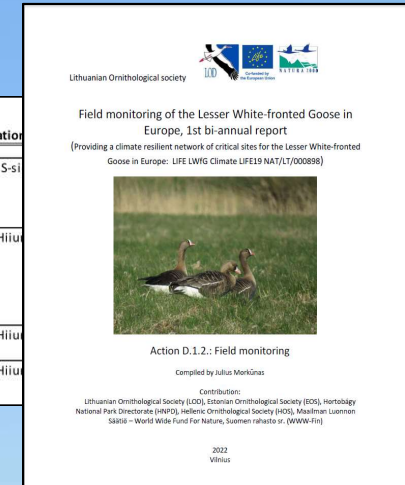

Projekto veiklų poveikio stebėseną

- Pagal vieningą metodiką atliekamos kasmetinės mažųjų žąsų apskaitos Graikijoje, Vengrijoje, Lietuvoje, Estijoje, Suomijoje ir Norvegijoje
- Parengta pirmoji dvimetė mažųjų žąsų apskaitų visose projekto teritorijose ir Norvegijoje ataskaita
- Parengtos pirmosios tarpinės projekto veiklų poveikio ekosistemų paslaugoms ir socio-ekonominėms sąlygoms projekto teritorijose Lietuvoje ir Graikijoje vertinimo ataskaitos

Date	Country	Location
2022-04-12	Estonia	Esiküla, Vaemla Bay S-island
2022-04-13	Estonia	Esiküla, farm area, Hiiumaa
2022-04-14	Estonia	Esiküla, farm area, Hiiumaa
2022-04-15	Estonia	Esiküla, farm area, Hiiumaa

Visuomenės informavimas ir rezultatų sklaida

Bendroji projekto komunikacija

- Projekto interneto svetainė

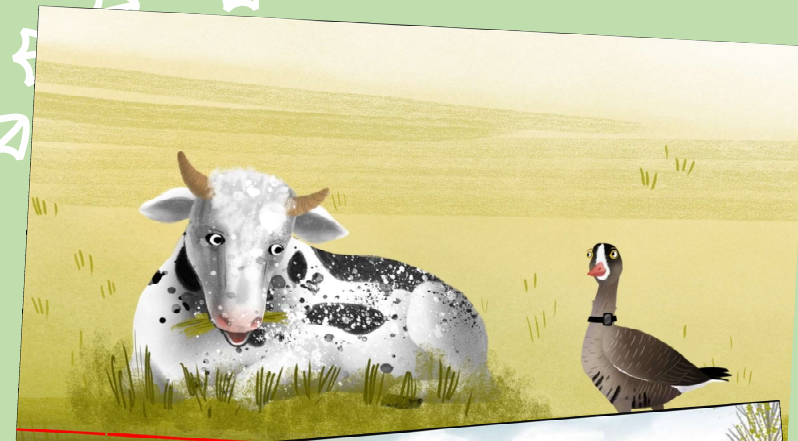
<https://wwf.fi/lwfg>

automatiškai atsinaujinanti informacija iš Facebook ir naujausių stebėjimų *piskulka.net* tinklalapyje

- **348 (70%)** iš planuotų 500 pranešimų žiniasklaidoje (visi partnerių: straipsniai, TV ir radijo laidos, pranešimai soc. tinkluose ir kt.)

- Animacinis vaizdo klipas, dubliuotas 2, subtitruotas 7 klb.

<https://youtu.be/7 IdkxGpKUQ>

© Ieva Miškinytė

Visuomenės informavimas ir rezultatų sklaida

Naujų mažosios žąsies stebėsenos ir apsaugos komandų įkūrimas

- Organizuoti mokymai savanoriams stebėtojams Lietuvoje (LOD), Graikijoje (HOS) ir Lenkijoje (WWF Finland)

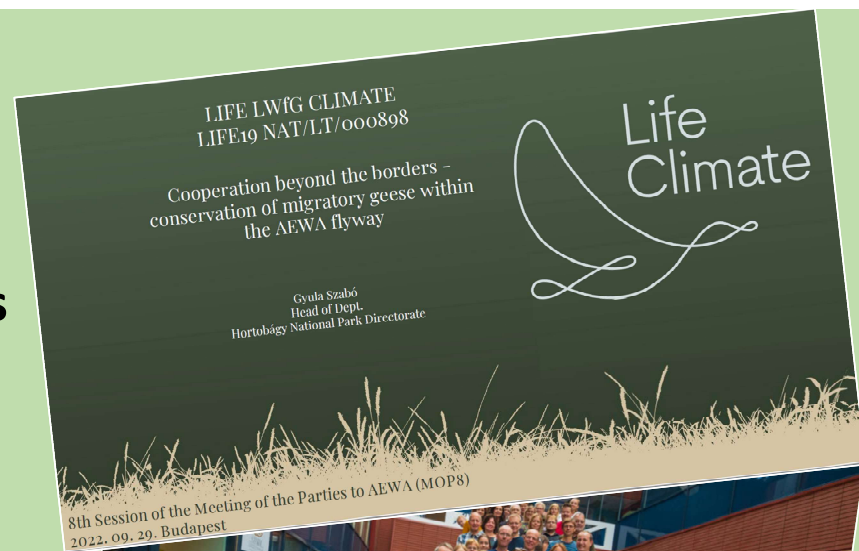

Visuomenės informavimas ir rezultatų sklaida

Bendradarbiavimas ir rezultatų sklaida tarptautinėms suinteresuotų asmenų grupėms/institucijoms

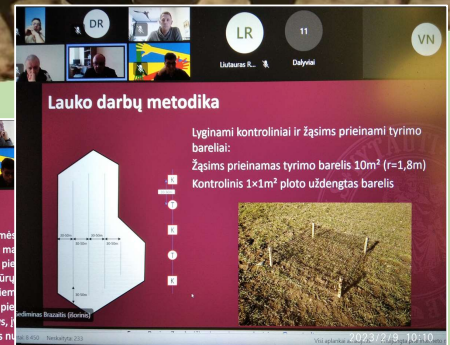
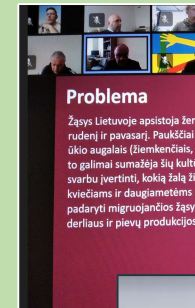
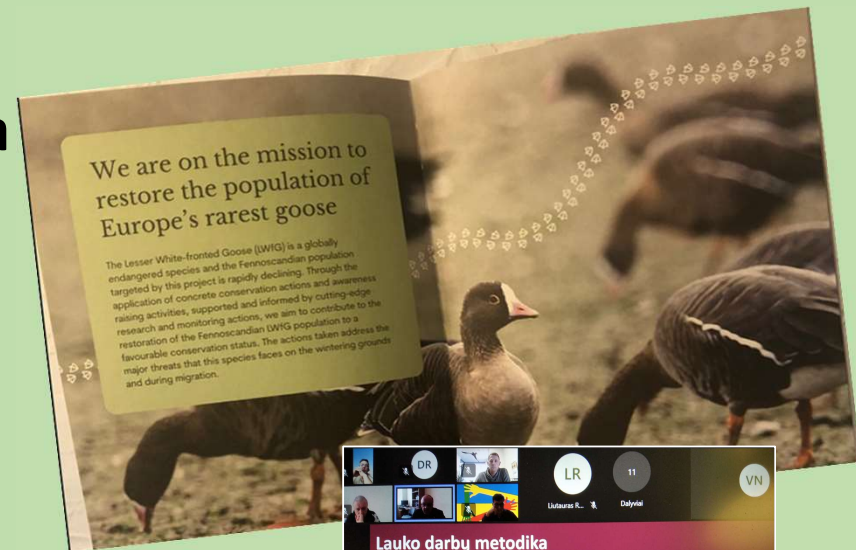
- LIFE infodienos (LOD, Lietuva, 2022-05)
- Susitarimo dėl Afrikos ir Eurazijos migruojančių vandens paukščių išsaugojimo (AEWA) 8-asis Šalių susitikimas (HNDP, Vengrija, 2022-09)
- Nordic-Baltic Life platform susitikimas (LOD, Lietuva, 2022-10)
- British Birdwatching Fair (HOS, JK, 2023-07)

Visuomenės informavimas ir rezultatų sklaida

Projekto rezultatų sklaida svarbiausioms vietos tikslinėms grupėms

- Išleistas projekto bukletas (LOD) ir plakatas (HOS)
- Išleisti 4 (iš 5) sieniniai kalendoriai (LOD)
- Dalyvauta 4 (iš 6) renginiuose su suinteresuotomis nacionalinėmis institucijomis
- Parengta ir mokyklose demonstruojama mobili edukacinė paroda (HNDP)
- Organizuota 14 (iš 30) mokymų pedagogams (HNDP)
- Organizuotos 2 (iš 3) ekskursijų į projekto teritorijas (2023-03) (LOD)
- Rengiami informaciniai stendai projekto teritorijose

MAŽIAUSIA IR SPARČIAUSIAI NYKSTANTI ŽĄSIS EUROPOJE

Migruojančios mažosios žąsies

Panašios, bet skirtingo likimo
Neleiskime mažajai žąsiai išnykti!

MAŽOJI ŽĄSIS (Common Nene) and **BALTAKAKTĖ ŽĄSIS** (Greylag Goose)

Life Climate logo and QR code.

Illustracijos autorė: Tereza Mikšínyšová

Life Climate logo and QR code.

Illustracijos autorė: Tereza Mikšínyšová

2024

**Atkakliosios keliautojos:
mažųjų žąsų migracija ir apsauga**

Τα ταξίδια της Μανόχνης

Από τον Αρκτικό κύκλο ως τη Μεσόγειο

1. Νερό σίμα (λιμνούλες από τις διαρροές των χιόνι)
2. Μεγάλο λιμνικό σπήλι στο μέγιστο
3. Κοιτό ρήγμα
4. Κίτρινο δακτυλίδι στο μάτι

Κάθε χρόνο, οι Νανόχνης θησαυρίζουν εκατοντάδες χιλιόμετρα από τον Αρκτικό Κύκλο ως τη Μεσόγειο για να περάσουν τον χειμώνα τους.

Οι στάσεις κατά τη διάρκεια ενός τέτοιου ταξιδιού είναι απαραίτητες. Εκεί, θα αναζητήσουν όφθαλο φρέσκο χορτάρι.

Οι Νανόχνης φτάνουν στη θύρα Ελλάδα τον Οκτώβριο. Είναι απαραίτητο να παραμείνουν ασφαλείς ώστε να ταξιδέψουν και πάλι στον Βορρά και να γενήσουν νέες Νανόχνης.

Life Climate logo and QR code.

ΜΑΘΕ ΠΕΡΑΣΤΕΡΑ ΣΤΑ: www.ornithologiki.gr/nanosina

Retoji pievų viešnia – mažoji žąsis

Life Climate logo.

MAŽOJI ŽĄSIS (Common Nene) and **BALTAKAKTĖ ŽĄSIS** (Greylag Goose)

Galva tamsesnė (Darker head), Baltoji žymė iki pat viršugalvio (White mark up to the crown), Geltonas žiedas aplink akis (Yellow ring around the eye), Kaklas trumpesnis, ryškesnės spalvos (Shorter neck, brighter colors), Mažesnis kūnas (Smaller body).

Mažosios žąsies lengvai supainiojamos su baltakaktėmis žąsimis – jas galima atskirti, bet tam reikia įgūdžių.

Life Climate logo and QR code.

Projektą finansuoja: Lietuvos ornitologijos draugija, Lietuvos aplinkos apsaugos agentūra, Europos Komisija.

3-čioji projekto patikra, 2023 m. gegužė, Vengrija

Life
Climate

Děkoju už děmesj!

